

Förslag på en stödstruktur för barnets rättigheter

Tobias Rahm
RegLab, 2 juni

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

ARBETET MED
BARNETS RÄTTIGHETER
FORTSÄTTER

Sammanhang och uppdragsbeskrivning

Sammanhang:

- Barnkonventionen, BR-kommittéen och strategi om att stärka barnets rättigheter i Sverige
- Förhöjda krav på samordning, uppföljning och utjämning av regionala och lokala nivåskillnader i vissa samhällstjänster som villkorar utövandet av barnets rättigheter
- Länsstyrelserna som ”strategisk aktör”, med erfarenheter från rättighetsbaserade arbetsätt och angränsande samordningsuppdrag

Uppdragsbeskrivning (socialdepartementet, februari 2014):

- Ta fram förslag på hur länsstyrelserna kan utgöra en stödstruktur för barnets rättigheter på regional och lokal nivå
- Inkludera frågan om uppföljning
- Samråd med BO, SKL och andra länsstyrelser
- Länka till angränsande uppdrag i Skåne, Västerbotten (barn i ekonomiskt utsatthet), och Dalarna (MR-baserade arbetsätt)
- Redovisning 31 december 2014

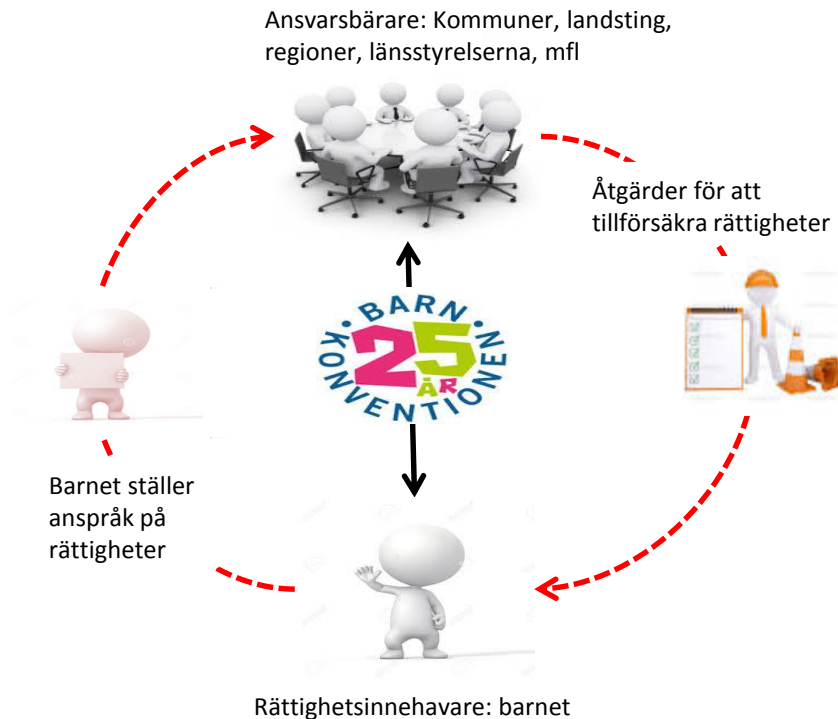
Utredningens metod & genomförande

Frågor

- Barnets rättigheter regionalt och lokalt?
- Vad efterfrågas i form av stöd?
- Vad anser rättighetsinnehavarna?
- Vad kan länsstyrelserna göra?

Källor

- 24 organiserade dialogmöten
- Inklusive med ungdomar
- BO:s beställda enkät till 1500 berörda chefer
- Undersökning LST-anställda
- Skriftliga källor från FN, BO, regering, LST, RB, BRIS, mm.

Analys

- a) Barn efterfrågar mer inflytande, bl.a. i åtgärder som rör likabehandling, kränkningar, uppföljning;
- b) Ungefär vart femte barn uppger utsatthet för diskriminering/kränkningar liksom brister i integritetsskydd
- c) Berörda aktörer: ansvar att integrera grundprinciperna i verksamhet och annan myndighetsutövning
- d) Väsentliga delar av barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter regionalt och kommunalt ansvar (utbildning, hälsa, levnadsstandard, boende, kulturfrämjande);
- e) God tillgång på metodstöd BR-perspektivet (BO, m.fl.), i synnerhet för grundprincipernas tillämpning
- f) Uppnådda resultat avseende levnadsvillkor väldokumenterade (MAX18, m.fl.), men system att återkoppla resultat till genomförda insatser utvecklade;
- g) 7 av 10 kommun- och landstingsråd/chefstjänstemän ser stort eller mkt stort behov av kunskapsstöd för innehåll, tillämpning och uppföljning;
- h) Prioriterade tillämpningsområden skiljer sig mellan aktörer och lokalt
- i) Länen har olika utgångspunkter för samverkan i barnets rättigheter
- j) Existerande samordningsmodeller påvisar resultat i form av ökad legitimitet och samlad kompetensutveckling;
- k) Länsstyrelserna har institutionella och organisatoriska förutsättningar för att stödja arbetet; hög kompetens som system, men otillräckligt riktad bemanning

Stödstrukturens huvudfunktioner

Utredningen föreslår en stödstruktur som består av sex funktioner, som anpassas till förutsättningarna i varje län:

- Legitimitet: Uppmuntra till samsyn om barnrättens innehåll och praktiska utmaningar, genom att främja strategin, FN:s rekommendationer och barns uppfattningar bland ledare för berörda aktörer på länsnivå;
- Rådgivning: Inrätta en rådgivare i barnets rättigheter på varje länsstyrelse som stöttar erfarenhetsutbyte bland berörda tjänstemän i länet och stödjer tillämpningen efter förfrågan/behov;
- Uppföljning: Förbättra aktörernas möjligheter till utvärdering av genomförda insatser genom kontinuerlig uppföljning på regional och nationell nivå;
- Barns inflytande: Som ett led i rådgivning och uppföljning inhämta barns synpunkter på olika åtgärder i samhällsutvecklingen.
- Verksamhetsintegrering: Stärka integrering av barnrättsperspektivet i länsstyrelsernas ordinarie verksamhet, med tyngdpunkt på barn i missgynnad ställning;
- Nationell referensgrupp: Länens arbete följs upp genom sammanställningar och vidare samråd med regering, Barnombudsmannen och andra nationella aktörer

Beräknade resultat och kostnader

Satsningen pågår under fem år, och förväntas ge som resultat att:

- *Alla* län har beprövade strukturer för att handskas med gemensamma utmaningar för att säkerställa barnets rättigheter,
- Åtgärder för barnets rättigheter integreras i länsbaserade handlingsplaner och samverkansprocesser, med kedjereaktioner bland enskilda organisationer,
- Berörda tjänstemän får bättre tillgång till verksamhetsanpassad kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte, samt att tillämpa barnrätten i berörd verksamhet och handläggning,
- Barn ges fler möjligheter att påverka; Strukturer och åtgärdsprogram tar bättre hänsyn till deras synpunkter, i synnerhet villkoren för barn i utsatt/missgynnad ställning,
- Länsstyrelserna följer upp hur strukturer och processer för barnets rättigheter påverkar resultat i levnadsvillkoren,
- Länsstyrelserna utgör en regional kanal för att stötta tillämpning av ny lagstiftning, barnrättspolitiska mål, inkl. uppföljning av BR-kommitténs rekommendationer.

Kostnadsalternativ från 500 tusen till 1 miljon kronor per länsstyrelse och år.

Nästa steg?

- Redovisning av utredningen inlämnad till Socialdepartementet,
- Utredningen om barnkonventionens införlivning pågår,
- Barnrättskommittén efterfrågar en samordningsmekanism på hög nivå för att åtgärda brister och ojämlikheter i barns rättigheter i kommuner, län och regioner, med erforderliga ekonomiska, tekniska och personalmässiga resurser.,
- Kunskapsunderlag:
 - Länsstyrelsernas utvecklings- och samordningsuppdrag i mänskliga rättigheter att behandla frågan om hur länsstyrelserna kan främja rättighetsbaserade arbetssätt i regional och lokal samordning,
 - Pilotprojekt i Jönköpings län med upptakt på teknisk nivå under hösten och utredning om rättssamhällets stöd för barn som bevittnar våld i nära relation.

